

Posudek oponenta na bakalářskou práci Jakuba Šafránka

Pojetí svobody člověka v současných evolucionistických teoriích

Vedoucí : Prof.Jan Sokol, PhD.,CSc.

FHS UK Praha, 2007

Bakalářská práce Jakuba Šafránka (55 stran textu, 3 strany literárních referencí) představuje na obvyklý stav bakalářských prací velmi vyzrálý spis, i když uděláme korekci na vliv školitele a jeho dlouholetou myslitelskou i pedagogickou zkušenost. Adept se velmi adekvátním způsobem obírá nejvlivnějšími proudy v současném evolucionismu, zejména sociobiologií a memetikou, především z hlediska svobody lidského rozhodování, a probírá námitky jak vědecké, tak filosofické. Oponent, jenž byl po léta s těmito koncepcemi, které ve svých krajních podobách představují cosi připomínajícího úvahy paranoiků, konfrontován, se s autorem může ztotožnit prakticky ve všech obecných závěrech a práci hodnotí jako vynikající a v literatuře, která je na dané téma značně obsáhlá, velmi dobře zakotvenou. Všechny námitky jsou povahy podružných detailů, těch je ovšem celá řada : je to pochopitelné, protože adeptovi jakožto budoucímu humanitnímu vzdělanci chybí nejen systematické biologické vzdělání, ale také cosi jako důkladnější zkušenost s rozmanitými živými organismy (tu nemá ani mnoho profesionálních biologů „salonního“ ražení). Tak např. str.5 – ukázalo se, že případů tradice ve zvířecích populacích je mnohem více, než se dříve soudilo, str. 45 – šimpanzi se o masitou kořist pravidelně, téměř rituálně dělí (v tomto a četných dalších aspektech by adepta velmi obohatila nadávno česky vyšlá kniha F.de Waala *Dobráci od přírody*, pěkná ukázka toho, že etologii lze provádět a myslet i bez bizarních výkladových figur Wilsonova typu), str.28 – americká *Cicada septemdecim* se množí jednou za sedmáct let prostě proto, že její vývoj trvá takto dlouho, str.27 – hřívá u lva hraje zřejmě důležitou roli v ryze optické dominanci vůči jiným samcům zvětšováním obrysu, str.11 – první savce je těžko označit jako „jednoduché tvory“ : byli velmi

komplexní, v něčem více, než dinosauři, atd.. Je škoda, že adept zřejmě nečte německy, Lorenzovo *Takzvané zlo* i Portmannovy *Nové cesty biologie* existují i v pěkných českých překladech, pro historické susedství obou jazyků možná vhodnější nežli verze anglické. Oponent sice chápe, že z jistého hlediska se Portmannova jinak zcela klíčová kniha jeví jako „dnes již poněkud letitá“ – str.26, ale pokud se Platón jeví jako „aktuální“, je to trochu optický klam typu z módy vyšlé skříně po rodičích, která ještě není cennou antikvitou, a zároveň už není svěží novinkou – že se jedná o almaru se specifickými půvaby, vidíme až po letech. To však práci vůbec neubírá na ceně, doporučoval bych její zkrácenou a revidovanou verzi publikovat časopisecky (např. v *Lidé města*), navrhuji ohodnocení v rozpětí 45-48 bodů a přeji adeptovi hodně elánu do podobných budoucích studií a tímto mu nabízím i spolupráci.

V Praze, 8.6.2007

Prof.RNDr.StanislavKomárek,Dr.